

11 Απριλίου 1713

Η συνθήκη της Ουτρέχτης

Ο πόλεμος για τη διαδοχή της Ισπανίας ([βλ. 20.1.1668](#)) ξέσπασε στα 1702. Αντίπαλοι οι Γαλλία και Ισπανία, από τη μια, και η υπόλοιπη Ευρώπη δυτικά της Πολωνίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, από την άλλη πλευρά. Κράτησε δέκα χρόνια και στη διάρκειά του έγιναν φοβερές σφαγές. Μόνο στη μάχη του Μαλμπλακέ (1709) σκοτώθηκαν σε μια μέρα 12.000 Γάλλοι και 22.000 αντίπαλοί τους. Στις αρχές Αυγούστου 1705, οι Άγγλοι κυριεύσαν το Γιβραλτάρ. Δυο χρόνια αργότερα, ένωσαν στο ίδιο σκήπτρο τη Σκοτία, ενώ οι Γάλλοι έχασαν ό,τι κατείχαν στην Ιταλία.

Η Γαλλία έφτασε στα όρια της φτώχειας. Στο εσωτερικό της, πρώτα οι ουγενότοι (1702) κι έπειτα οι χωρικοί άρχισαν εξεγέρσεις. Αναζητώντας χρήματα, ο Λουδοβίκος έφτασε να φορολογεί γάμους και βαπτίσεις. Ο λαός υπέφερε. Το ένα δέκατο του πληθυσμού ήταν ζητιάνοι και τα εννέα δέκατα φτωχοί. Οι περιγραφές μιλούν για ζωντανούς σκελετούς, ανθρώπους ρακένδυτους που ζούσαν σε καλύβες. Καθώς όλοι πολεμούσαν, η γη έμενε ακαλλιέργητη. Ο φοβερός χειμώνας του 1708 - 9 ήλθε να συμπληρώσει την καταστροφή. Τα πάντα πάγωσαν. Σχεδόν όλα τα νεογέννητα πέθαναν. Φυσικά, δε συνέβη το ίδιο και με το μωρό που γεννήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 1709 και που έμελλε να ανέβει στον θρόνο ως Λουδοβίκος ΙΕ'. Στους τοίχους του Παρισιού εμφανίζονταν συνθήματα κατά του βασιλιά με τη λέξη Ραβαγιακ (ο Φραγκίσκος Ραβαγιακ δολοφόνησε, στα 1610, τον βασιλιά Ερρίκο Δ').

Όμως, ο Λουδοβίκος χρειαζόταν χρήματα για τον πόλεμο. Επέβαλε φορολογία 10% σε όλα τα εισοδήματα, προσθέτοντάς την σ' αυτές που ήδη υπήρχαν. Οι μαυραγορίτες έκρυβαν τα λιγοστά τρόφιμα. Η Λυών επαναστάτησε. Πάνω από 30.000 χωρικοί πολιόρκησαν την Καόρ. Εξεγέρσεις συγκλόνισαν το Κερσί και το Περιγκόρ. Οι χωρικοί κυριεύαν τους πύργους των ευγενών. Έξω από τα ανάκτορα, ζητιάνευε ακόμη και το προσωπικό που ενωνόταν με τα πλήθη των πεινασμένων εξαπολύοντας κατάρες εναντίον του βασιλιά.

Όμως, και οι αντίπαλοι είχαν εξαντληθεί. Στα 1711, η βασίλισσα Άννα της Αγγλίας πρότεινε ειρήνη. Την ίδια χρονιά, πέθανε ο Ιωσήφ της Αυστρίας, ενώ ο διάδοχός του, Κάρολος ΣΤ΄ των Αψβούργων, ήταν ικανοποιημένος με τα κέρδη της αυτοκρατορίας. Οι διαβουλεύσεις κράτησαν καιρό. Στις 11 Απριλίου 1713, υπογράφηκε η συνθήκη της Ουτρέχτης: Ειρήνη για 26 χρόνια.

Η Αγγλία βγήκε από τον πόλεμο μεγάλη ναυτική δύναμη, σε βάρος της Ολλανδίας. Και η Αυστρία έγινε η μεγάλη δύναμη στη στεριά προσαρτώντας Μιλάνο, Σικελία, Νεάπολη, Βέλγιο. Ταπεινωμένος, έχοντας χάσει την όρεξή του, ενεργούμενο ενός Ιησουΐτη, ο Λουδοβίκος ΙΔ΄ πέθανε μέσα σε φριχτούς πόνους, την 1^η Σεπτεμβρίου 1715. Ερειπωμένη, η Γαλλία βάδιζε αναπόφευκτα προς την επανάσταση του 1789.

65: Ένα χρόνο μετά την πυρπόληση της Ρώμης, ο τρελός αυτοκράτορας Νέρων υποχρεώνει τον δάσκαλό του Λεύκιο Ανναίο Σενέκα να αυτοκτονήσει, ώστε να γλιτώσει από τη «μουρμούρα» του.

1512: Σε μια από τις πιο αιματηρές μάχες του 16^{ου} αιώνα, οι Γάλλοι νικούν τις ισπανικές και τις παπικές δυνάμεις στην Ραβέννα.

1814: Σε εφαρμογή της Συνθήκης του Φοντενεμπλό, ο Ναπολέων χάνει το αυτοκρατορικό αξίωμα και εξορίζεται στο νησί Έλβα. Τον διαδέχθηκε ο Λουδοβίκος ΙΗ΄, οδηγώντας σε παλινόρθωση την δυναστεία των Βουρβόνων.

1893: Γεννιέται ο Αμερικανός πολιτικός Ντιν Άτσεσον. Υπήρξε από τους αρχιτέκτονες της μεταπολεμικής εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ (Δόγμα Τρούμαν, Σχέδιο Μάρσαλ, δημιουργία του ΝΑΤΟ) ενώ το 1964 εκπόνησε σχέδιο διχοτόμησης της Κύπρου («σχέδιο Άτσεσον»). Πέθανε στις 12 Οκτωβρίου 1971.

1945: Αμερικανικά στρατεύματα καταλαμβάνουν το Έσεν και την Βαϊμάρη και απελευθερώνουν τους αιχμαλώτους του στρατοπέδου του Μπούχενβαλντ.

1961: Αρχίζει στην Ιερουσαλήμ η δίκη του αυστριακής καταγωγής Άντολφ Άιχμαν, εγκληματία πολέμου και πρώην αξιωματικού των Ες - Ες που συμμετείχε στην εξόντωση των Εβραίων. Είχε γεννηθεί το 1906 και, μετά την κατάρρευση του ναζισμού, είχε διαφύγει στην Αργεντινή, όπου τον εντόπισαν εβραϊκές οργανώσεις. Τον απήγαγαν το 1960 και τον μετέφεραν στο Ισραήλ. Εκτελέστηκε τον Μάιο του 1962.

1979: Η πρωτεύουσα της Ουγκάντα, Καμπάλα, πέφτει στα χέρια ανταρτών που συνεπικουρούνται από στρατεύματα της Τανζανίας. Μπαίνει έτσι τέλος στην οχτάχρονη δικτατορική διακυβέρνηση της χώρας από τον Ίντι Αμίν που διαφεύγει στη Λιβύη.

1984: Ο Κωνσταντίν Τσερνιένκο διαδέχεται τον θανόντα Γιούρι Αντρόποφ στην προεδρία της Σοβιετικής Ένωσης. Περίπου ένα χρόνο αργότερα θα τον διαδεχθεί ο Μιχαήλ

Γκορμπατσόφ.

2010: Σε τηλεδιάσκεψη των υπουργών Οικονομικών της ζώνης του ευρώ και των κεντρικών τραπεζιτών αποφασίζεται η χρηματοδότηση της Ελλάδας (εφ' όσον το ζητήσει) με 40 δισ. ευρώ (30 από τις ευρωπαϊκές χώρες και 10 από το ΔΝΤ).

2012: Με την κατηγορία του ξεπλύματος μαύρου χρήματος (που προήλθε από δωροδοκίες) συλλαμβάνεται ο επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ υπουργός Εθνικής Άμυνας Άκης Τσοχατζόπουλος: προφυλακίστηκε στις φυλακές Κορυδαλλού.

2012: Σε ηλικία 96 χρόνων, πεθαίνει ο Αχμέντ Μπεν Μπελά, πρώτος πρόεδρος της Αλγερίας (1963), αμέσως μετά την ανεξαρτησία της από την Γαλλία, το 1962. Ανατράπηκε το 1965 με πραξικόπημα από τον υπουργό Άμυνας, Χουάρι Μπουμεντιέν.

Η 11^η Απριλίου στον πολιτισμό

11 Απριλίου 1919

Η Κοινωνία των Εθνών

Μια από τις 14 ειρηνευτικές προτάσεις για τη λήξη του Α' Παγκοσμίου πολέμου, που υπέβαλε ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Γούντρο Ουίλσον, αυτή για τη μεταπολεμική πραγματικότητα, ήταν και η δημιουργία ενός παγκόσμιου οργανισμού που θα επίλυε τις διαφορές και θα επέβλεπε την τήρηση της ειρήνης. Γεννήθηκε έτσι η ιδέα για την ίδρυση της Κοινωνίας των Εθνών (ΚτΕ). Οι συζητήσεις ξεκίνησαν από τις αρχές του 1919. Όμως, οι Αμερικανοί εναντιώνονταν στο άρθρο που προέβλεπε ότι τα κράτη - μέλη της ΚτΕ έπρεπε να συνδράμουν στρατιωτικά όποιο κράτος – μέλος δεχόταν επίθεση κατά της εδαφικής του ακεραιότητας και της πολιτικής του ανεξαρτησίας. Οι πολέμιοι του νέου θεσμού αντιδρούσαν «στο δικαίωμα της ΚτΕ να στέλνει τα παιδιά μας στον πόλεμο». Άλλωστε, για τους Αμερικανούς, η αιτία της συμμετοχής τους στον πόλεμο είχε λήξει με την κατάρρευση της Γερμανίας. Πια, μπορούσαν να επανέλθουν στο «δόγμα Μονρόε» που από τον 19^ο αιώνα διακήρυσσε την απαγόρευση της εμπλοκής των Ευρωπαίων σε θέματα της Αμερικής και των Αμερικανών σε θέματα της Ευρώπης. Στις 11 Απριλίου 1919, το κείμενο με το «δόγμα Μονρόε» προσαρτήθηκε στο σχέδιο καταστατικού της ΚτΕ. Τυπικά, οι Αμερικανοί επέστρεφαν στον απομονωτισμό τους. Ο νέος οργανισμός προβλέφθηκε από τη συνθήκη των Βερσαλλιών, η οποία επικυρώθηκε από τα αρμόδια κοινοβούλια αλλά απορρίφθηκε από τη γερουσία των ΗΠΑ.

Με όλα αυτά, στην «ΚτΕ», δεν μετείχε ο κύριος εμπνευστής της, οι Ηνωμένες Πολιτείες. Την επηρέαζαν όμως. Το καταστατικό της ΚτΕ προέβλεπε ότι μετείχαν αυτοδικαίως σ' αυτήν τα 32 κράτη των νικητών τα οποία λογίζονταν «ιδρυτικά μέλη». Από τα ουδέτερα στον πόλεμο κράτη, μπορούσαν να γίνουν δεκτά όσα, μέσα σε δυο μήνες από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, αποδέχονταν «άνευ όρων» το καταστατικό της, συνολικά 13 χώρες. Για τους νικημένους (επίσης 13) έπρεπε να δοκιμαστεί η προσήλωσή τους στην ειρήνη για να μπορούν να υποβάλουν αίτηση να γίνουν δεκτοί. Και πάλι, έπρεπε να εξασφαλίσουν τη συγκατάθεση των δύο τρίτων των ιδρυτικών μελών για να εγκριθεί η αίτησή τους. Στην κατηγορία αυτή, οι εμπνευστές του κανονισμού περιέλαβαν και την κομμουνιστική Ρωσία καθώς και τα κράτη που είχαν αποσπαστεί από την τσαρική επικράτεια. Η Ρωσία κατάγγειλε τον θεσμό ως όργανο του ιμπεριαλισμού. Έτσι κι αλλιώς, με τη Ρωσία και τις ΗΠΑ έξω από τον οργανισμό, η ΚτΕ δεν φαινόταν να έχει μέλλον.

Στη συνέλευση της ΚτΕ, η Βρετανία εξασφάλισε έξι ψήφους, μια της μητρόπολης και από μία των αποικιών της, Καναδά, Αυστραλίας, Νέας Ζηλανδίας, Ινδιών και Νοτιοαφρικανικής Ένωσης. Αλλά και οι εκτός οργανισμού ΗΠΑ διέθεταν πέντε ψήφους, αυτές των από τις ΗΠΑ εξαρτημένων κρατών Κούβας, Αϊτής, Παναμά, Λιβερίας και Νικαράγουα. Με την Πορτογαλία να ακολουθεί τα κελεύσματα της Βρετανίας, οι δυο αγγλοσαξονικές χώρες δεν δυσκολεύονταν να περνούν τις θέσεις τους, ενώ παράλληλα μπορούσαν να απορρίψουν την ένταξη όποιας χώρας την παρουσία δεν επιθυμούσαν καθώς οι σε ψήφους δύναμή τους υπερέβαινε το ένα τρίτο.

1919: Τίθεται σε ισχύ ο οργανισμός λειτουργίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

1755: Γεννιέται ο Βρετανός φυσικός Τζέιμς Πάρκινσον που μελέτησε την ομώνυμη ασθένεια («τρομώδη παράλυση»). Πέθανε το 1835.

1970: Το αμερικανικό διαστημόπλοιο Απόλλων 13 εκτοξεύεται για το μεγάλο ταξίδι του στην Σελήνη. Αναγκάστηκε να επιστρέψει εξαιτίας έκρηξης στο εσωτερικό του και προσγειώθηκε με ασφάλεια στις 17 Απριλίου.

1982: Οι Βρετανοί εξερευνητές Πάναλφ Φιέν και Τσαρλς Μπάρτον γίνονται οι πρώτοι άνθρωποι, που κάνουν τον γύρο της Γης διαμέσου των Πόλων.

1996: Σαράντα τρεις αφρικανικές χώρες υπογράφουν συνθήκη που κηρύσσει τη μαύρη ήπειρο ελεύθερη από πυρηνικά όπλα. Η τελετή πραγματοποιήθηκε με τις επιφυλάξεις των Ρώσων για το τελικό κείμενο.

1996: Ο Παναθηναϊκός κατακτά το κύπελλο πρωταθλητριών Ευρώπης στο μπάσκετ, νικώντας στο Παρίσι 67 – 66 την Μπαρτσελόνα.

2000: Η ΑΕΚ κατακτά το κύπελλο Σαπόρτα στο μπάσκετ, νικώντας στον τελικό της Λοζάννης την Κίντερ Μπολόνια με 83 – 76.

2010: Στα 73 του, πεθαίνει ο ηθοποιός Αλέκος Τζανετάκος.

2018: Οι ομάδες βόλεϊ, γυναικών και ανδρών, του Ολυμπιακού μετέχουν στους τελικούς του ευρωπαϊκού κυπέλλου. Η γυναικεία είχε χάσει στον Πειραιά 2-3 από την τουρκική Μπούρσα αλλά την νίκησε 1-3 στην Τουρκία και αναδείχτηκε κυπελλούχος Ευρώπης. Η ανδρική είχε επίσης χάσει 3-1 (στην Ιταλία από την Ραβέννα), έχασε, όμως, και στον Πειραιά 1-3, με αποτέλεσμα η ιταλική ομάδα να κατακτήσει το κύπελλο. Είναι η πρώτη φορά που δυο ομάδες ελληνικού συλλόγου διεκδίκησαν κύπελλο Ευρώπης, την ίδια μέρα και στο ίδιο άθλημα, και η πρώτη φορά που ελληνική γυναικεία ομάδα κέρδισε την ευρωπαϊκή διάκριση.

